

כי תשא (401)

וְלֹא יִהְיֶה בָּהֶם נֶגֶף בַּפֶּקֶד אֹתָם (ל. יב)

פעם הגיע רבי יצחק בנו של הגר"ח מוואלוז'ין, לבקר באיזו עיירה, ונדחקו כל הציבור ליתן יד לשלום. אמר להם: מדוע נצטוו בני ישראל לתת מחצית השקל כדי למנותם, וכי אי אפשר ליקח מכל אחד חתיכת נייר, ולמנות את הניירות? אלא, כיון שה' ציוה למנות את בני ישראל, בודאי ידחקו כולם לקיים את המצוה, ויתכו שיבואו ח"ו לידי סכנה, לכן נצטוה כל אחד ואחד לתת מעט כסף, ועתה אין חשש שידחף כל אחד להיות הראשון, וזהו דכתיב: "וְלֹא יִהְיֶה בָּהֶם נֶגֶף בַּפֶּקֶד אֹתָם" ספר "שיח הפרשה"

הַעֲשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט מִמִּחְצִית הַשֶּׁקֶל לְתַת אֶת תְּרוּמַת ה' לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם (ל. טו)

קשה, מדוע באמת העשיר לא ניתן יותר מהעני, הלא יש לו יותר כסף? ועוד קשה, מה הקשר בין "לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם" לבין השוואת הניתנה בין העשיר לדל? והנה נפסק הדין שאם הגיעו לעיר בולשות [אנשים הלוקחים כסף], אזי העשירים יתנו יותר מן העניים, אך אם הגיעו לעיר לסטים המאיימים לרצוח באם לא יתנו להם כסף, או אז העשירים והעניים יתנו בשוה משום שזה דיני נפשות. וזה כוונת הפסוק: מדוע: "הַעֲשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט"? משום שזה: "לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם", וכיון שזה ענין של נפשות, כולם צריכים לתת בשוה. ספר "מדרש יהונתן" רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל

וַיִּתֵּן אֶל מֹשֶׁה כָּכֶלְתּוֹ לְדַבֵּר אֹתוֹ בְּהַר סִינַי שְׁנֵי לַחַת הַעֲדֹת לַחַת אָבֶן (ל. יח)

וברש"י (ע"פ תנחומא עקב י) "לחת" כתיב, שהיו שתיהן שוות. כתב החפץ חיים: שניהם היו כלוח אחד, כי ידוע שבלוח הימני חקוקים ענינים שבין אדם למקום, ובלוח השני, שמתחיל ב"לא תרצח", חקוקים ענינים של בין אדם לחבירו. יש החושבים שהעיקר הוא המצוות בין אדם למום ומזלזלים במצוות שבין אדם לחבירו. לכך כתוב "לחת", ללמדך ששתיהן שוות ואין לחלק ביניהם כלל. ספר "ילקוט מאיש לרעהו"

וַיִּרְא הָעָם כִּי בָשַׂשׁ מֹשֶׁה לָרְדֹת מִן הָהָר (ל. בא)

היה הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל מציין, שכאן התחילה מפלת חטא העגל. ברגע שהתחילו לשאול שאילות, מדוע משה לא בא, נעשתה דריסת ליצר הרע, אז הראה להם את מיטתו של משה בשמים והסתפקו שמא מת משה, עד שאמרו ודאי מת משה. ידיעה זו עלינו לשנן, שלא לתת שום דריסת הרגל ליצר הרע, שכן

בפתח קטן וצר שנותנים לו הוא נדחק ועלול לשרש את האדם לגמרי מארץ החיים. ואם עומדים חזק שלא לוותר מאומה מונעים ממנו את היכולת להכשיל החטא. ספר "לחתך עליון"

שׁוֹתֵף לְהַקְבִּי בַמַּעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית

לְעֲשׂוֹת אֶת הַשֶּׁבֶת (ל. א. טז)

חז"ל מרבים לשבח את שומרי השבת ובין השאר אומרים (שבת קי"ט): כל השומר שבת ואומר ויכולו מעלה הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. מקשה על כך ה"אור החיים הקדוש": איך אפשר לשותפות לאחר שהבריאה כולה הסתיימה הלא שותף אמיתי מגיע בתחילה? אלא, שהקב"ה ברא את העולם למשך ששה ימים בלבד, וכל שבת נותנת את הכח לבריאה להחזיק מעמד לששה ימים נוספים. יוצא, אפוא, שבכל שבת נברא העולם מחדש, וכך השומר שבת נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. לפי זה מוסיף ה"לחם לפי הטף", נבין את האמור (שמות ל. א. טז): "ושמרו... ישראל את השבת, לעשות את השבת", מדוע כפל הכתוב: "את השבת" פעמיים, ולא כתב: "ושמרו... ישראל את השבת לעשות אותה"? לפי דברי האור החיים הקדוש יובן הדבר, שכן כתוצאה מכך שבני ישראל שמרו "את השבת", הם זוכים לקיים את העולם לשבוע נוסף, וזהו "לעשות את השבת", שעל ידי כך יש לעולם כח להחזיק מעמד למשך שבוע נוסף.

ספר "ומתוק האור"

וַעֲפָה הַנִּיחָה לִי וַיִּחַר אַפִּי בָהֶם וְאַעֲשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גְדוֹל (ל. ב. י)

משל לאחד שהיה לו שני אוהבים שאהבם מאוד. ויהי היום וידע לו כי חטא האחד כנגדו ויעש מעשה רע. אותה שעה היה אוהבו השני יושב אתו בביתו, ויאמר לו, בעד מעשה הרע הזה ראוי האיש לעונש גדול, אלא שהוא אוהבי ואיני יכול לעונשו, אם לא כשאמלא חמה וכעס. לכן אתה ידידי, שאתענג בחברתך, עזבני נא עתה, כי כל זמן שאתה עמדי אמצא נחת בחברתך ולא אוכל לכעוס עליו. כיוצא בזה הקב"ה אוהב את ישראל, ומשה גם כן אוהבו, ורצה הקב"ה לכעוס על ישראל שעשו את העגל ולהמלא חימה, אך מפני חיבת משה ואהבת משה שעמד אצלו לא היה כועס. על כן אמר למשה: "וַעֲפָה הַנִּיחָה לִי", לך מאתי, "וַיִּחַר אַפִּי". ספר "פה קדוש"

וַיִּשְׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר (ל. ב. יט)

יש לדקדק, שהרי שנינו שהשובר כלים בחמתו כאילו עובד עבודה זרה, והאיך שבר משה רבינו את הלוחות

בכעסו. וי"ל שמצינו במהרש"א (שבת קח:) שביאר דהקורע דבר טפל ולא עיקר אין בו איסור של הקורע בחמתו, ובירושלמי שקלים מבואר שבשעה שישראל חטאו לעגל פרחו האותיות מן הלוחות, ונמצא שהלוחות כבר היו טפלים ולא עיקר, שכן עיקרם הוא האותיות שנכתבו בהם, וממילא י"ל דבכה"ג אין איסור לשבור כלים בחמתו. **ספר "המאור שבתורה"**

וישאלך (מידו) מַדְיּוֹ אֶת הַלַּחַת (לב.יט)

הלוח הראשון, הלוח הימני, מצוה על מצוות אשר בין אדם למקום: אמונת היחוד ושליטת השניות, שבועת שוא, שבת וכיבוד אב ואם, אשר הוקש כבודם לכבוד מקום. הלוח השני, הלוח השמאלי, מצוה על מצוות שבין אדם לחבירו: אסורי רציחה, ניאוף, גניבה, עדות שקר וחימוד. תחילה חשב משה רבינו להשליך רק את הלוח הראשון, שהרי חטאו בחטא אשר בין אדם למקום. משום כך הכתוב הוא: **"וישאלך מידו"**, מיד אחת, שכן רק לוח אחד רצה לשבר. ואולם הקרי הוא **"וישאלך מַדְיּוֹ"**, משתי ידיו, שכן הכריע שאין מקום לחלק בין אדם לחבירו ובין אדם למקום. אין כל אפשרות להפריד את המצוות אלו מאלו, כי חד הן, ומשום כך שבר משה את שני הלוחות.

רב רובין וצ"ל בספרו "טללי אורות" בשם רבי ישראל מסלנט

ויאמר אהרן, אל-יחר אף אֲדֹנָי (לב. כב)

כאשר היה חתם סופר י"ד קטן, הודיע רבו הגאון בעל ההפלאה שב"ומן" הבא יתחילו ללמוד פרק "אף על פי", הפרק החמישי של מסכת כתובות. והנה, עוד בטרם החלו ללמוד הקשה הילד מדוע פתח רבי יהודה הנשיא את הפרק במילה "אף", הרי חז"ל אומרים (מדרש רבה אסתר, פרשה ט' פסיקה ג') "ארבעה הם שפתחו באף, ואלו הן, נחש ושר האופים ועדת קרח והמן" וכו'. נחש אמר "אף כי אמר אלוקים", שר האופים אמר "אף אני בחלומי", ודתן ואבירם אמרו "אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאותנו", גם המן הרשע אמר "אף לא הביאה אסתר אל המשתה כי אם אותי". וכולם הלכו מן העולם בחרון אף. נהנה בעל ההפלאה מאוד מהשאלה של הילד, והשיב לו תשובה מופלאה. שלושה עשר פרקים יש במסכת כתובות, כנגד שלוש עשרה מידותיו של הקב"ה, והפרק החמישי "אף על פי" הוא כנגד מידת "ארך אפיים", ולכן דווקא פרק זה אפשר לתקן את מידת החרון אף ולסלקה מעם ישראל, ולכן בחר רבי לפתוח את הפרק במילה "אף".

ספר עלינו לשבח שמות של הגאון ר' זילברשטיין שליט"א

וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יָרְאוּ (לג. כג)

רובם של מאורעות וסיבות אין מבינים בתחילה את תכליתם ומשמעותם, כי נראים הם בעיני הבריות כמופלאים. רק כעבור זמן רב, במרוצת ההיסטוריה, מתבררת לנו משמעותם של המאורעות ואנו תופסים את

מגמת ההשגחה העליונה בהתארעותם. זה שאומר הכתוב: **"וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יָרְאוּ"** רק אחר כך אפשר להשיג את דרכי ההשגחה, **"וּפְנֵי לֹא יָרְאוּ"**, מתחילה אי אפשר להבין. **ספר "מענינה של תורה" בשם החתם סופר**

הלכה: שליחת המנות בזה אחר זה, ונתינתם בכלי אחד יש אומרים שצריך לשלוח את שתי המנות יחד, ואם שולחן זה אחר זה לא יצא אף בדיעבד. ויש חולקים וסוברים שיוצאים ידי חובה, גם אם כשלח את המנה השניה כבר אכל המקבל את הראשונה. ולמעשה, לכתחילה יש להיזהר ולשולחן יחד. יש הסוברים שאין ליתן את שתי המנות בכלי אחד, משום שהכלי מצרפן ונחשבים כמנה אחת. אולם רבים חולקים על שיטה זו ומתירים לכתחילה ליתן המנות בכלי אחד. וכך מנהג העולם, אך המחמיר תע"ב.

ספר "הליכות מועד" רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: בקורת במצב של מצוקה, יוצרת שחיקה ולא תמיכה. **ספר "שמחלה"**

חקירה: קניין הגבהה: שיעשה מעשה הגבהה, פעולה, או שהחפץ יהיה מוגבה, תוצאה. (פרי משה קניינים יז-ב) **ספר "קובץ יסודות וחקירות"**

סיפור: כבדהו וחדשהו: עני נכנס לביתו של עשיר ופשט יד לנדבה. אמר לו העשיר שימתין רגע קט, עד שיגש לחדר אחר ויביא משם קצת מעות לתת לו. כאשר שב העשיר עם המעות בידו, מצא העני נעלם בינתיים מהבית עם השעון זהב, שעמד על השולחן. נייענע העשיר בראש ואמר עתה מחוור לי היטב מאמרם של חז"ל: עני חשוב כמת, כשם שהמת צריך שמירה, כך גם העני אסור לגרוע ממנו עין. **ספר "חד וחלק חלק ג" (דף ק)**

שבת שלום, פורים שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, **יוצא לאור לרפואה שלימה,** ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זויריה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אויזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנגי. **זיווג הגון:** קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליתל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן גיזיל לאוני. **לעילוי נשמת:** ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן משה, מסעודה בת בלה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. אמיל חיים בן עזו עזיזה, אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסטרייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל ענייני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr